

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Konference tiek organizēta Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam

6.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Pārejas uz klimatneitralitāti radīto ekonomisko,
sociālo un vides seku mazināšana visvairāk skartajos reģionos”

6.1.1.8. pasākuma projekta Nr. 6.1.1.8/1/24/1/001 “Pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistu
prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko
seku saistībā ar klimata pārmaiņām mazināšanas jautājumos” ietvaros

Cilvēks, daba un klimats: telpiska pieeja krīžu pārvaldībai

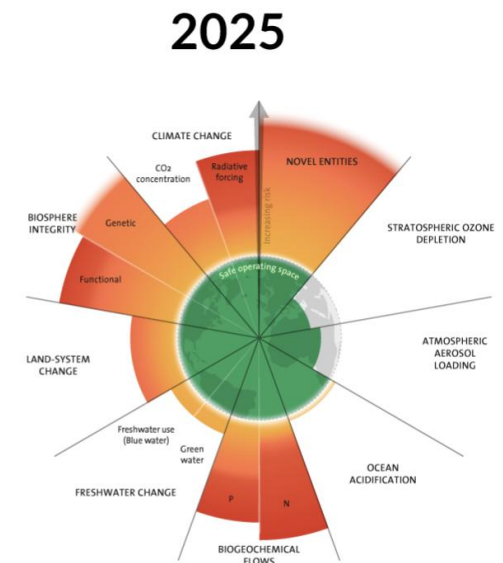
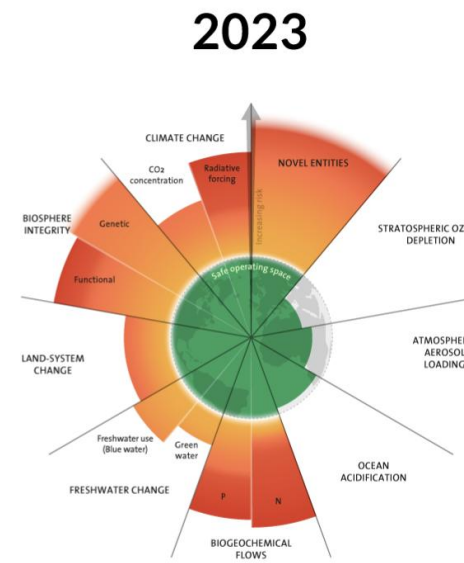
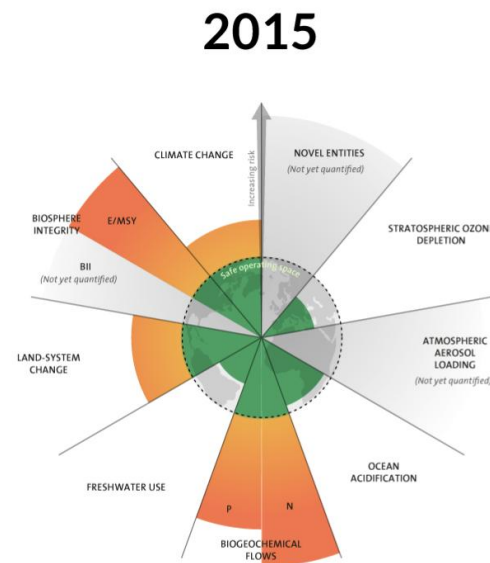
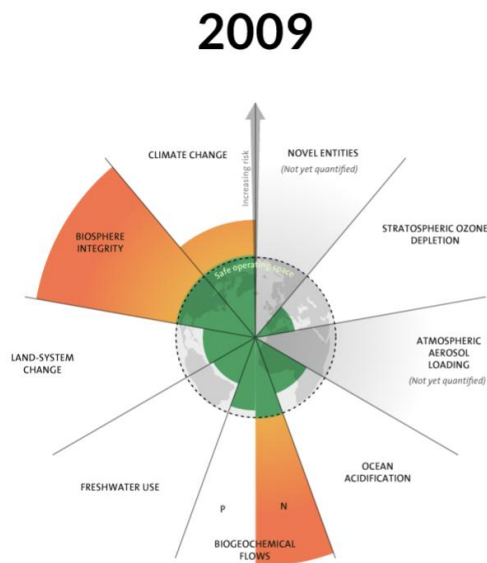
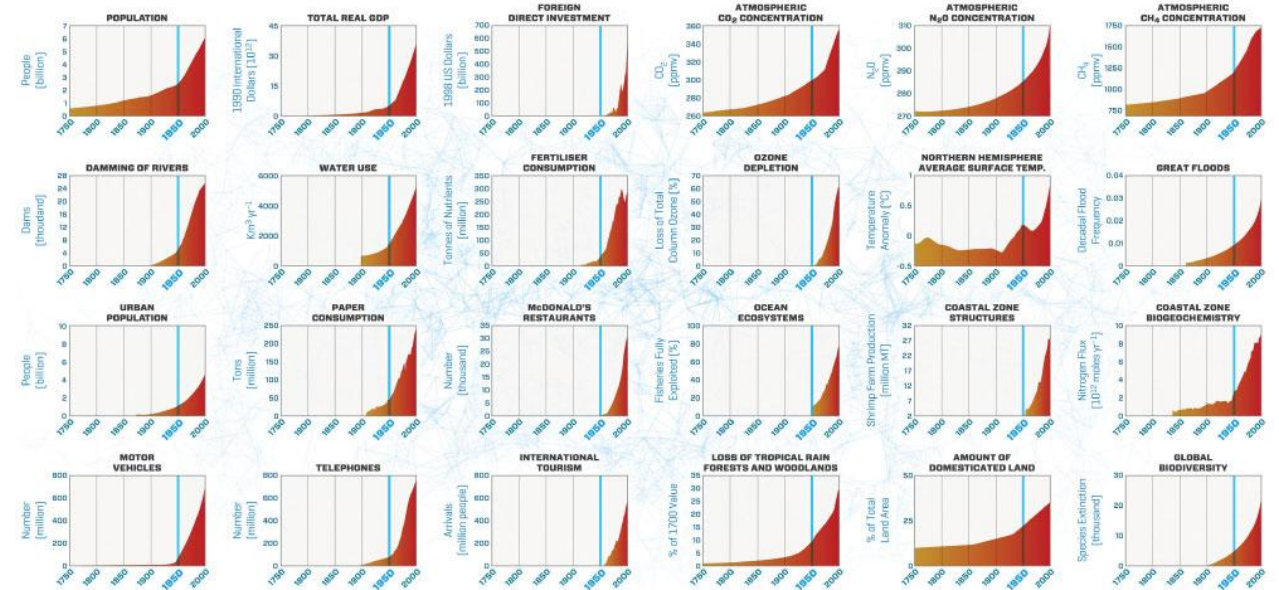
Ivo Vinogradovs
LU EZTF

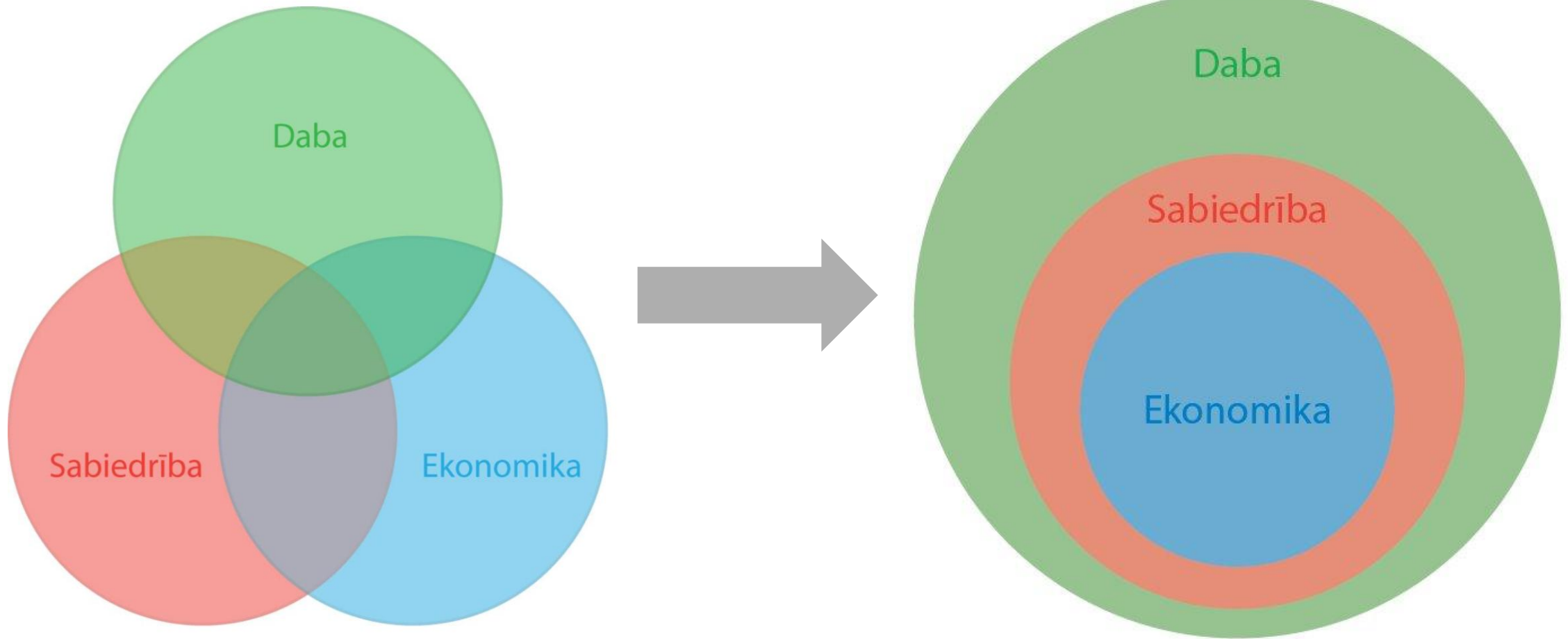
LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

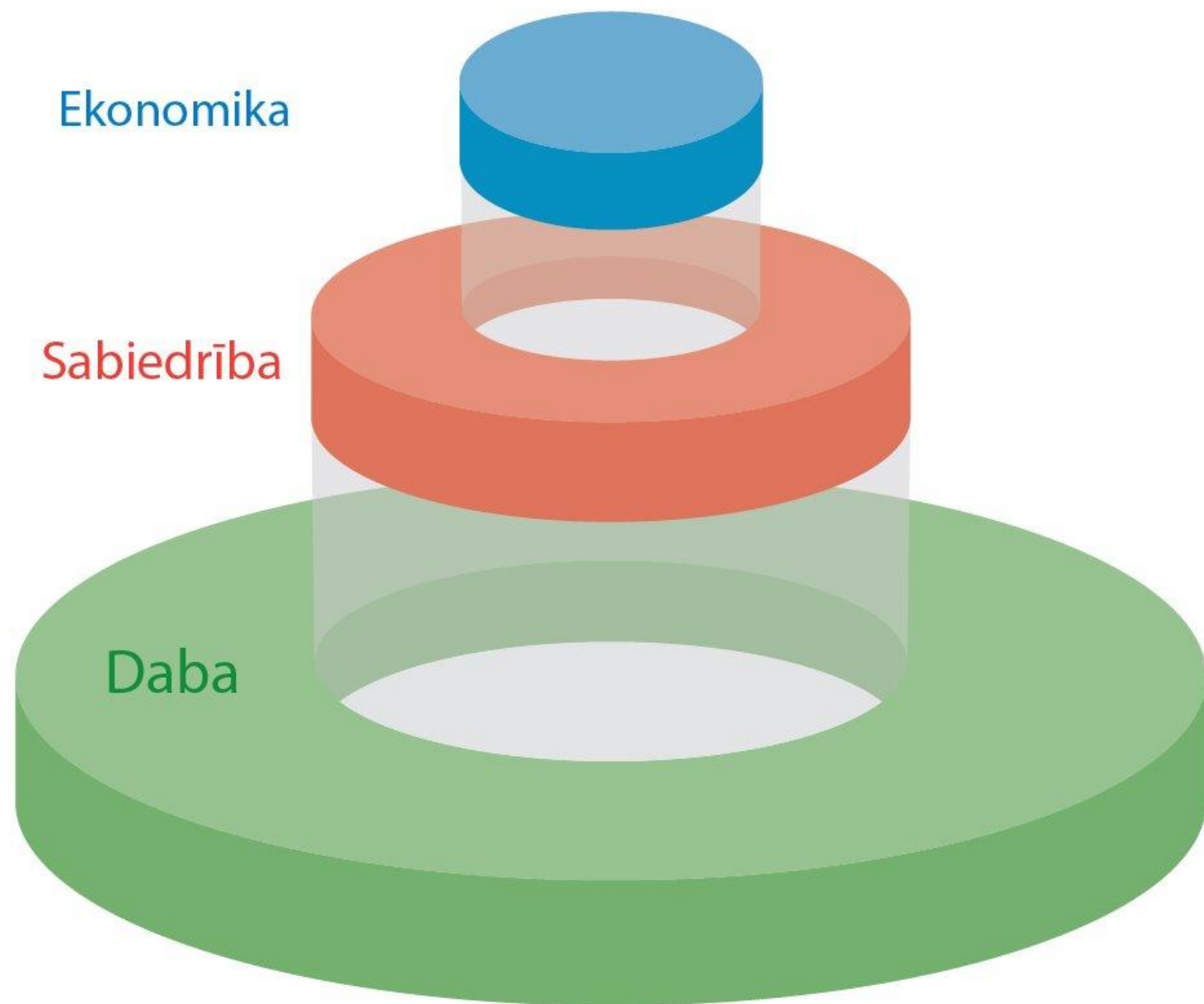
Pastāvīgās krīzes laikmets

- klimatiskā krīze
- bioloģiskās daudzveidības krīze
- sociālā krīze

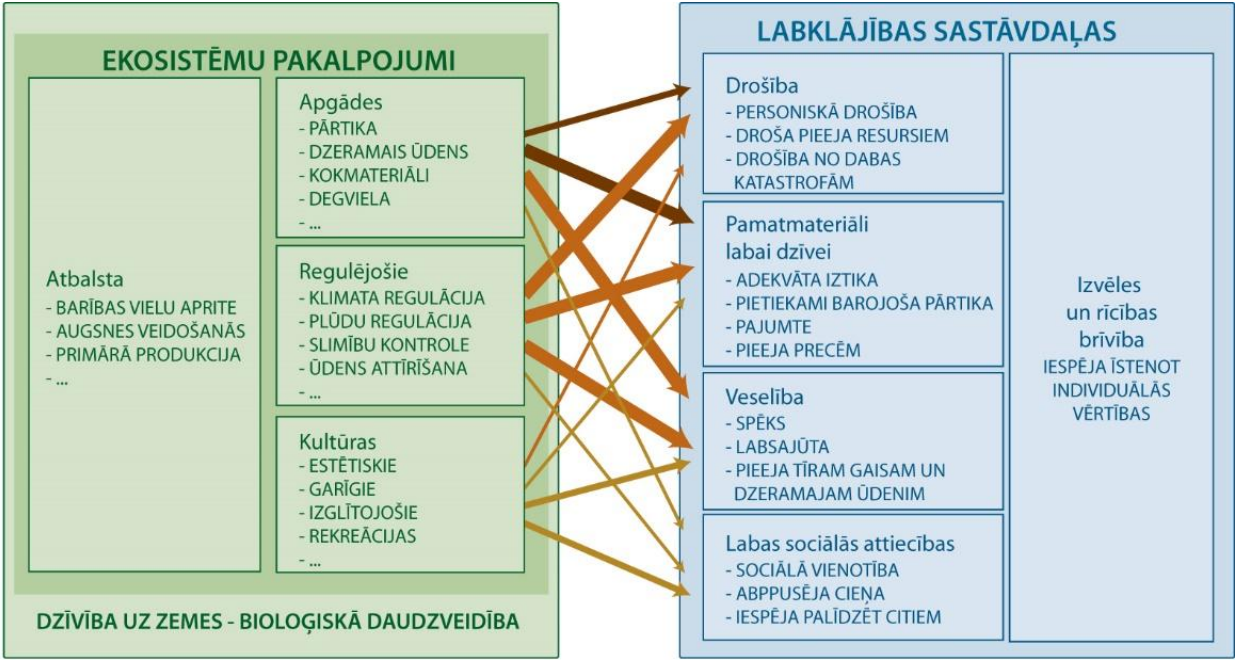

Divas ilgtspējas

Dabas kapitāls un ekosistēmu pakalpojumi

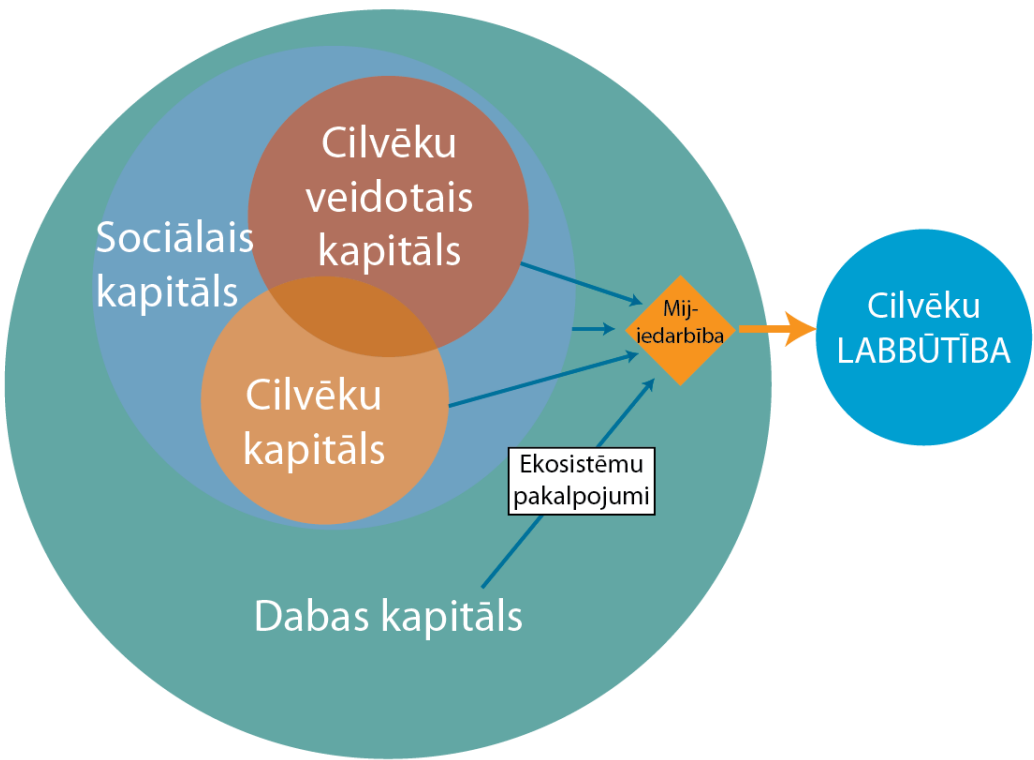

Bultas krāsa
sociālekonomisko faktoru radīto mijiedarbību
potenciāls

Augsts
Vidēja
Zema

Bultas platums
ekosistēmu pakalpojumu un cilvēku labklājības saīšu intensitāte

Stipra
Vidēja
Vāja

Ekosistēmu pakalpojumi (EP) ir ekosistēmu struktūru un funkciju ieguldījumi cilvēku labbūtībā. Tas nozīmē, ka cilvēce ir cieši atkarīga no labi funkcionējošām ekosistēmām un dabas kapitāla, kas ir pamats pastāvīgai EP plūsmai no dabas uz sabiedrību.

Apgādes pakalpojumi

Ieguvumi no ekosistēmu saražotajiem produktiem

Produkti

- labība, koksne, zivis, ārstniecības augi, medus

Materiāli

- koksne, siens, šķiedras

Enerģija

- biomasas enerģijas ieguvei

Vidi regulējošie pakalpojumi

Ieguvumi no ekosistēmu pašregulācijas procesiem

Piesārņojuma mazināšana
- bioremediācija, filtrācija, akumulācija

Plūsmu regulēšana
- erozijas, plūdu kontrole

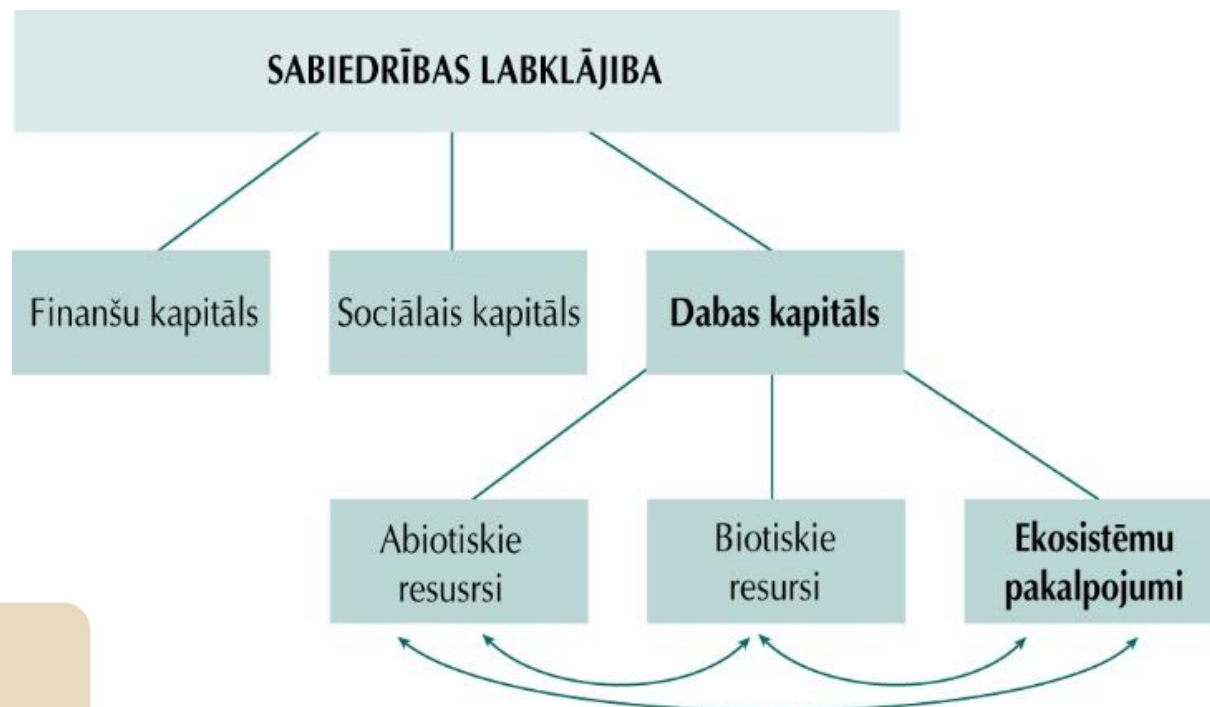
Dabas funkciju uzturēšana
- apputeksnēšana, dzīvotņu uzturēšana, klimata kontrole

Kultūras pakalpojumi

Nemateriālie ieguvumi no ekosistēmām

Fiziskā un intelektuālā saskarsme
- rekreācija, izglītība un zināšanas, estētika

Garīgā un simboliskā saskarsme
- tradīcijas, simboli, pastāvēšanas vērtība

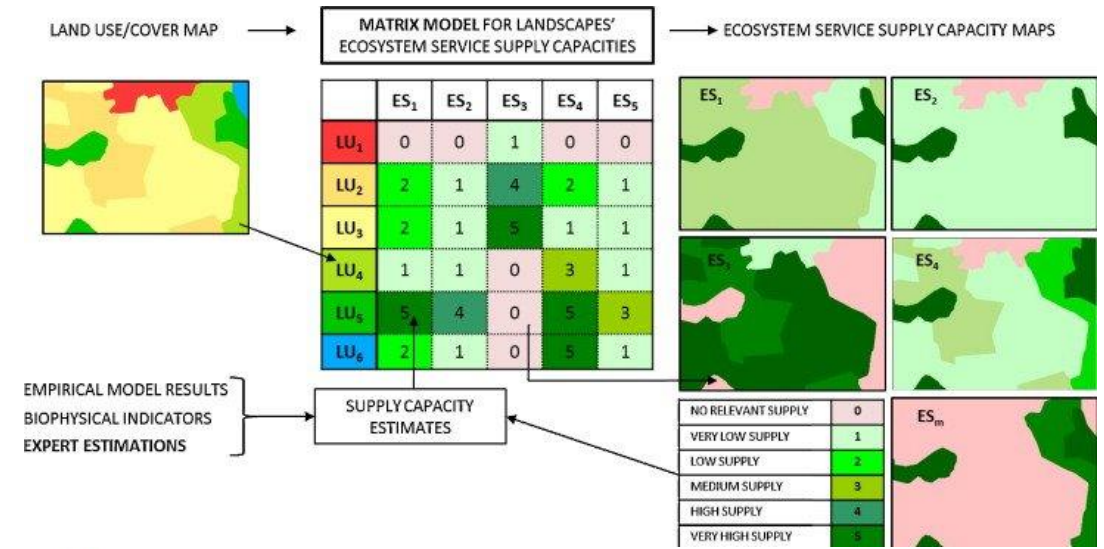
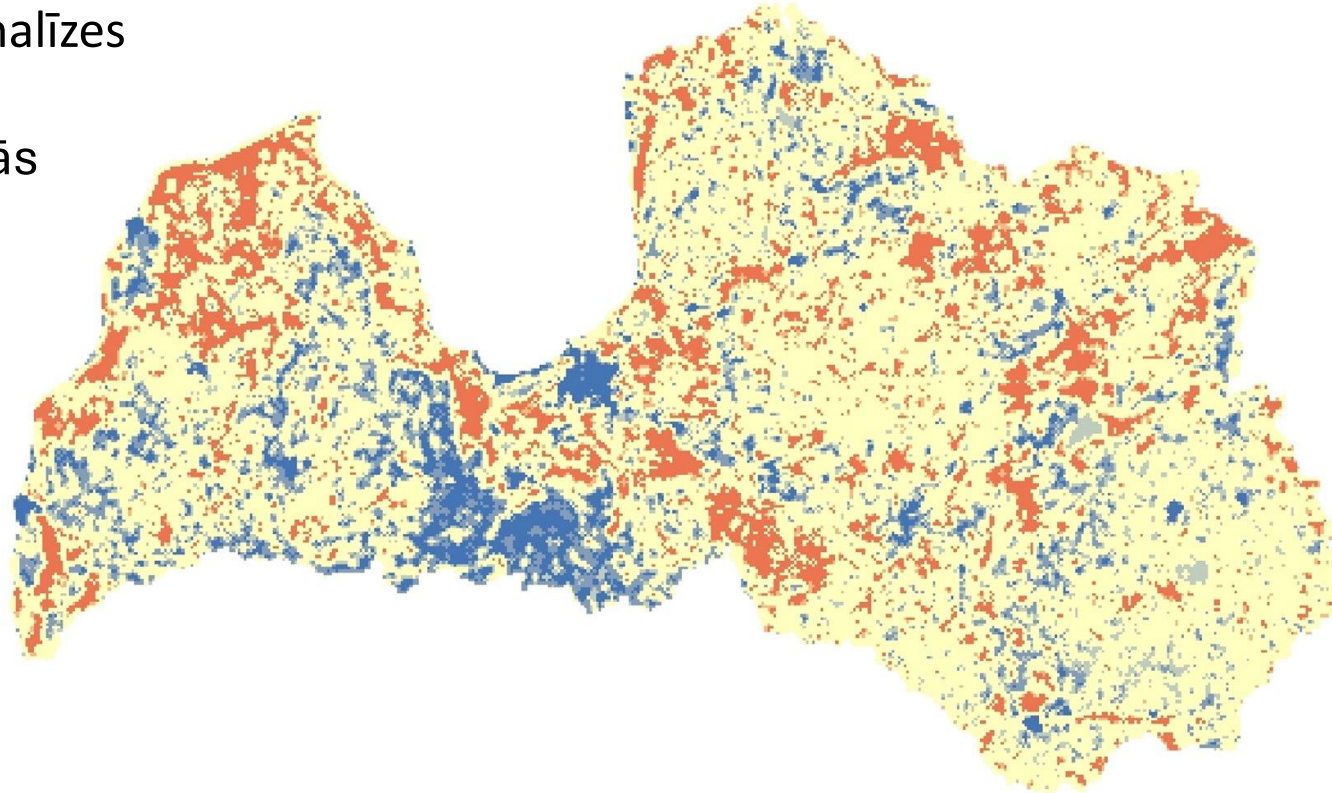

Ekosistēmu pakalpojumi ir ieguvumi, ko cilvēki gūst no dabiskām ekosistēmām, bet dabas kapitāls ir dabisko ekosistēmu krājumi, no kuriem šie ieguvumi nāk.

Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana

Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana:

- izmantojot ekspertu vērtējumu katrai zemes izmantošanas vai zemes seguma klasei;
- tālīzpētes un lauka datu analīzes modeļus
- masīnmācīšanās un dziļās mācīšanās metodes

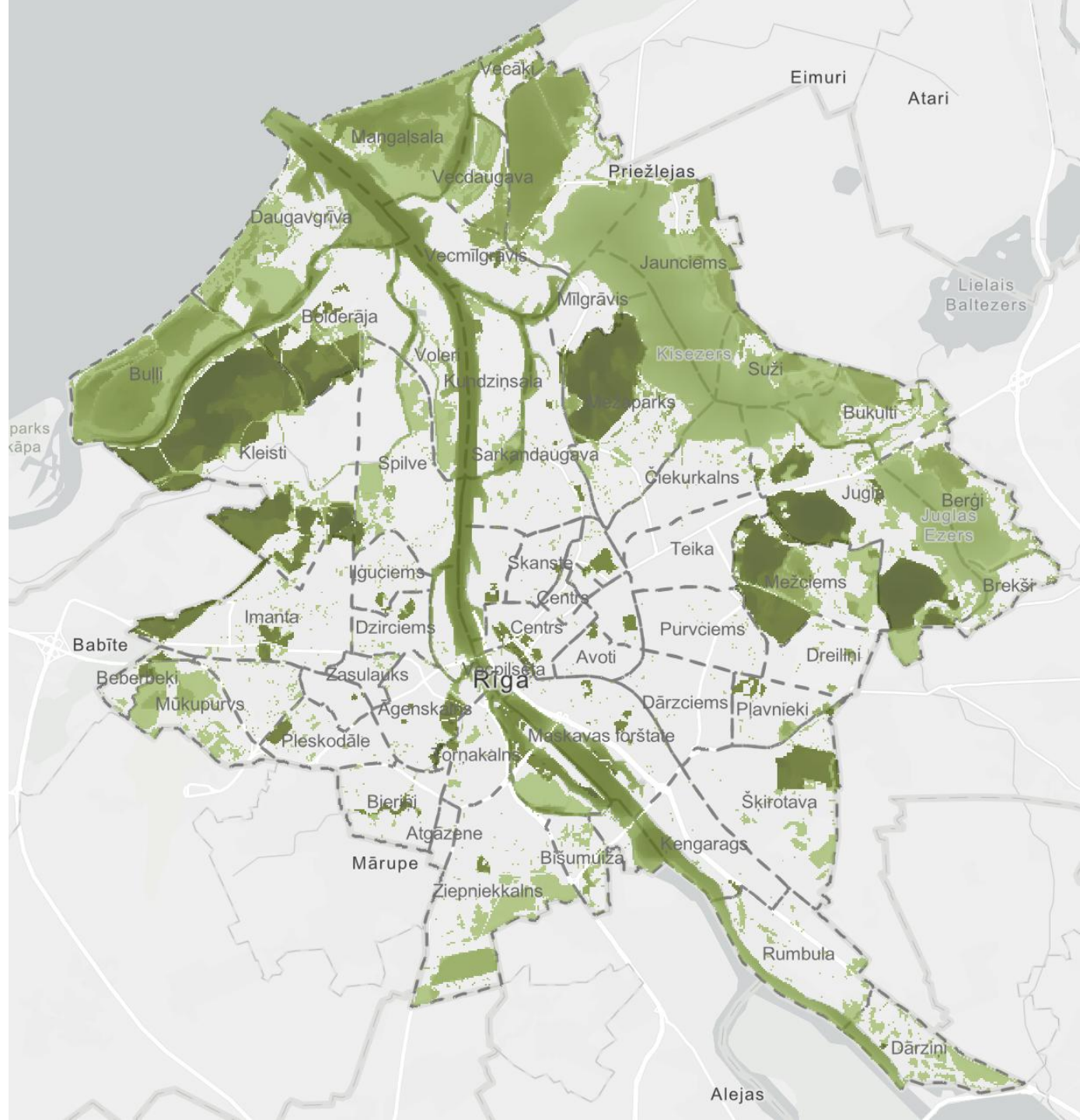
Vienas stratēģijas divas puses

Mazināšana (mitigation) — mazināt cēloņus: emisijas, energopatēriņu, zemes izmantošanu.

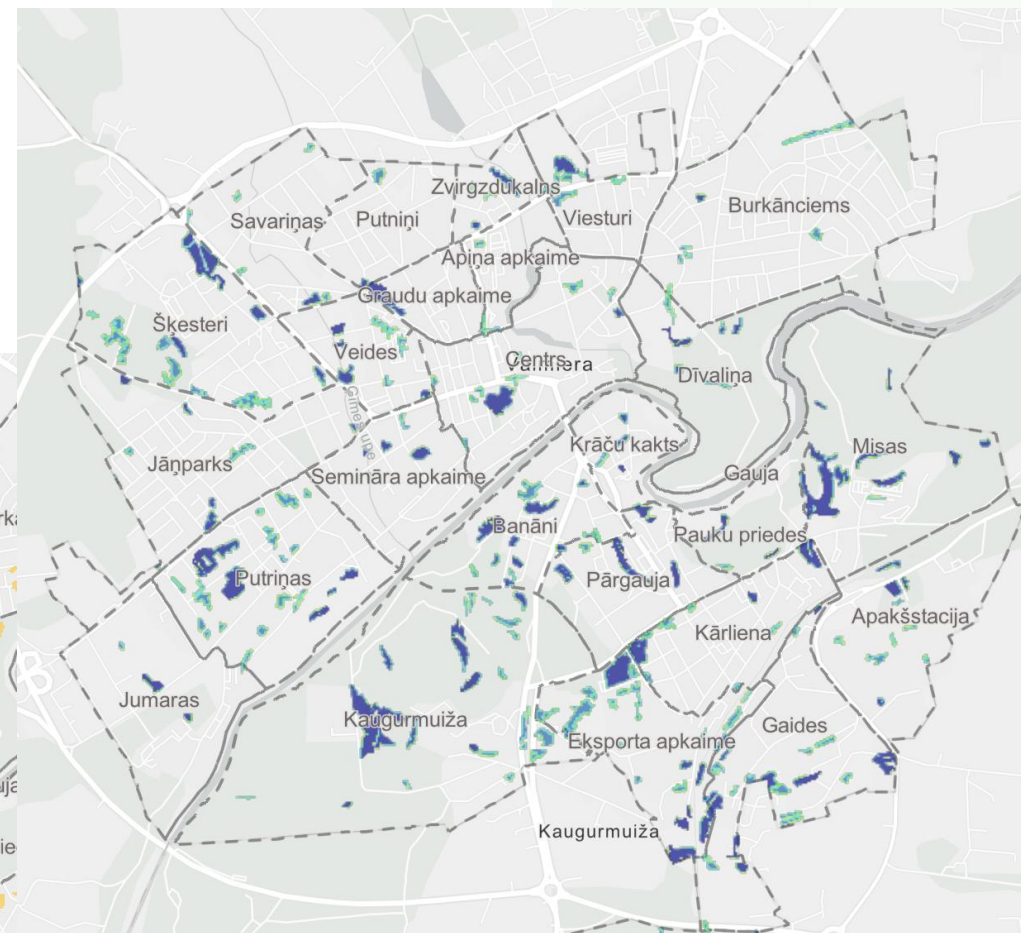
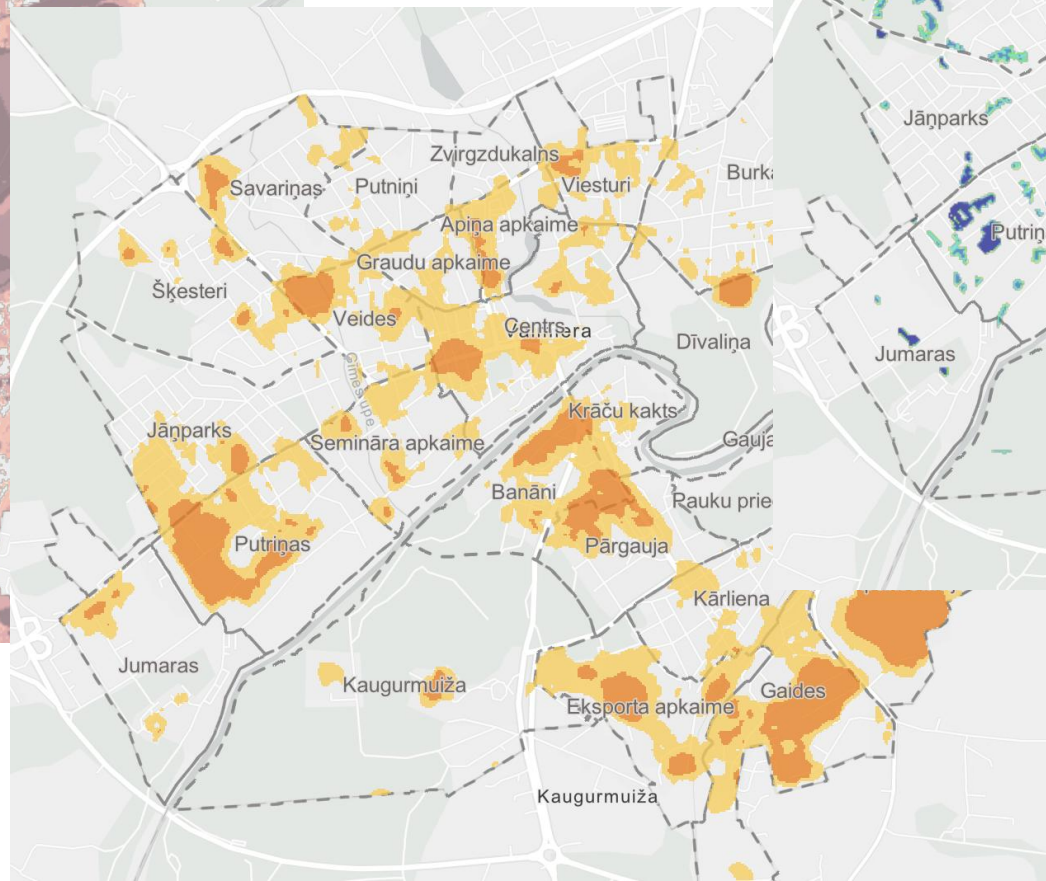
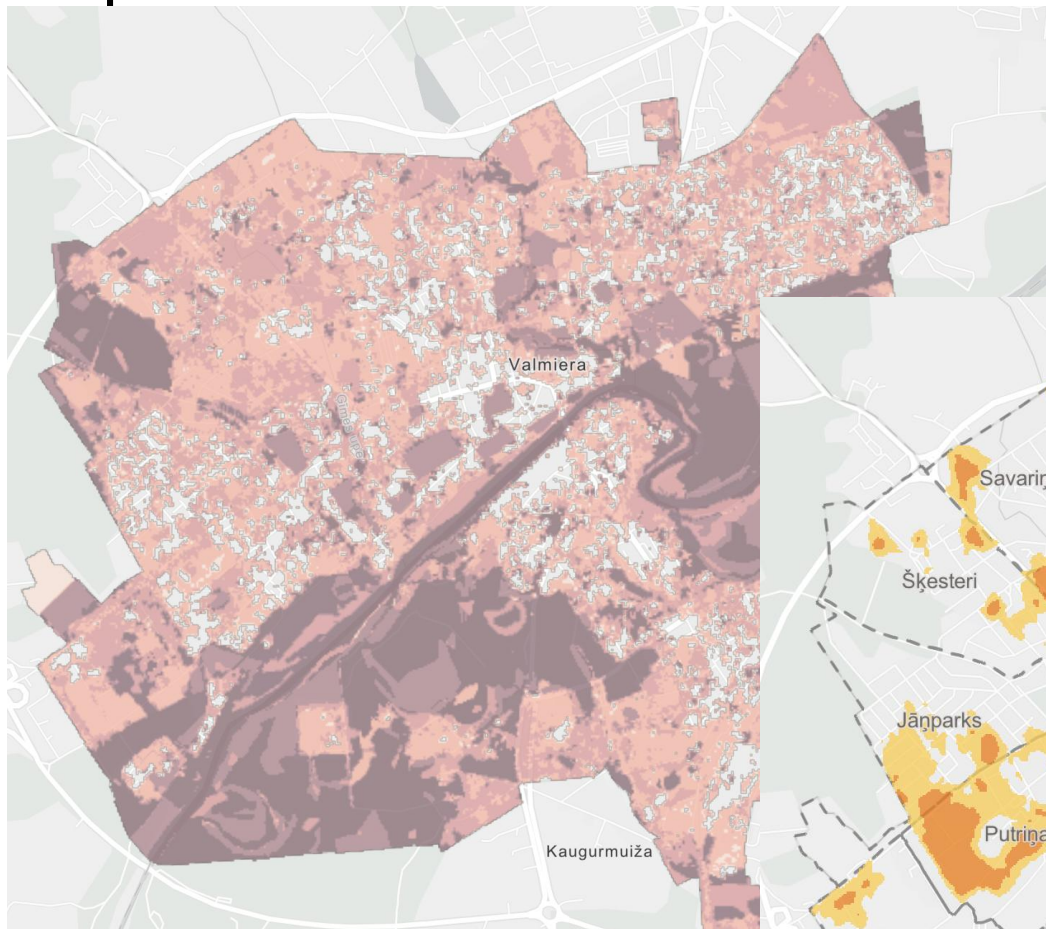
Adaptācija (adaptation) — pielāgoties sekām: karstuma, plūdu, sausuma pārvaldība.

Telpiskā pieeja savieno abas: kur dabā balstīti risinājumi sniedz dubultefektu (pilsētas mitrāji vai koki – gan piesaista CO₂, gan atdzesē vidi – **zaļā infrastruktūra**).

Integrētās telpiskās stratēģijas apvieno mazināšanu un pielāgošanos.

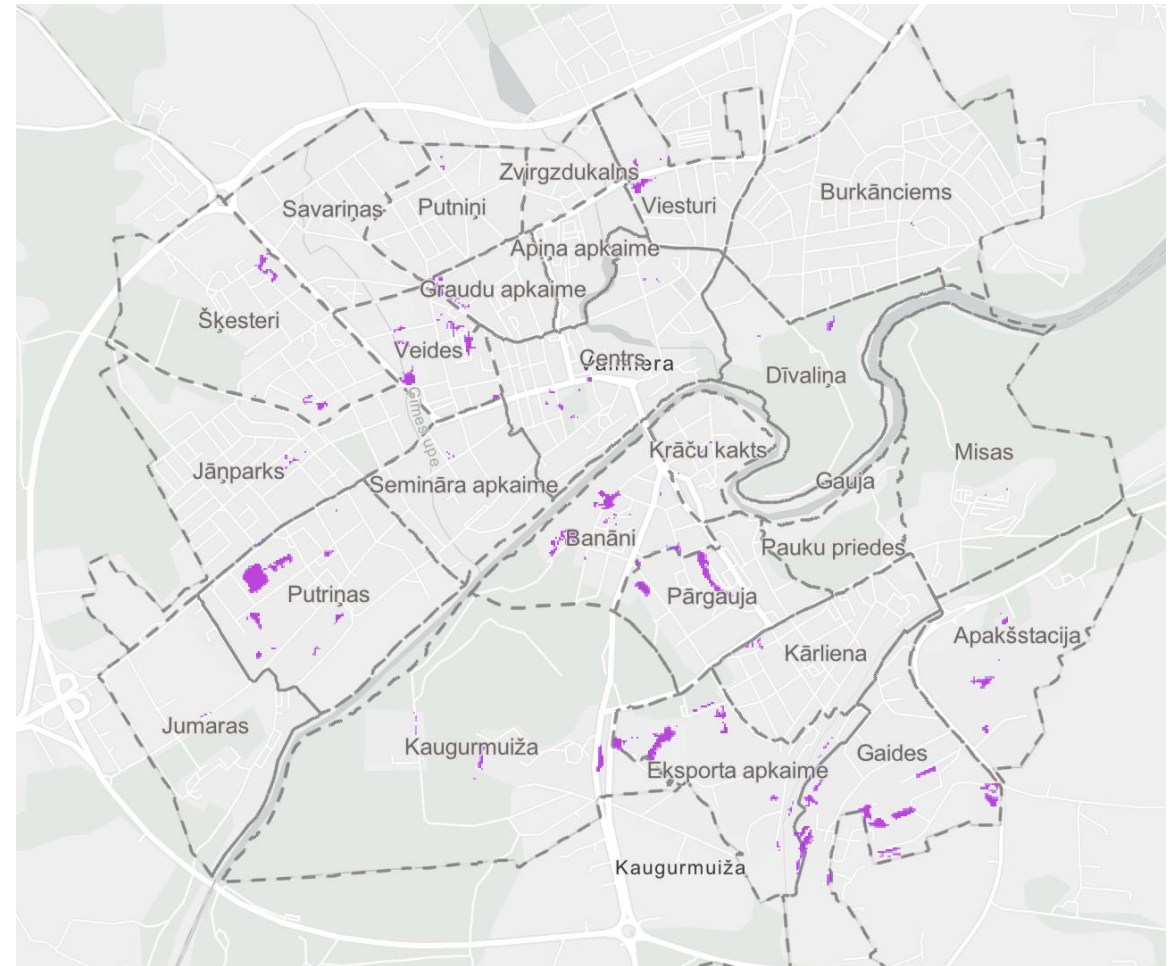
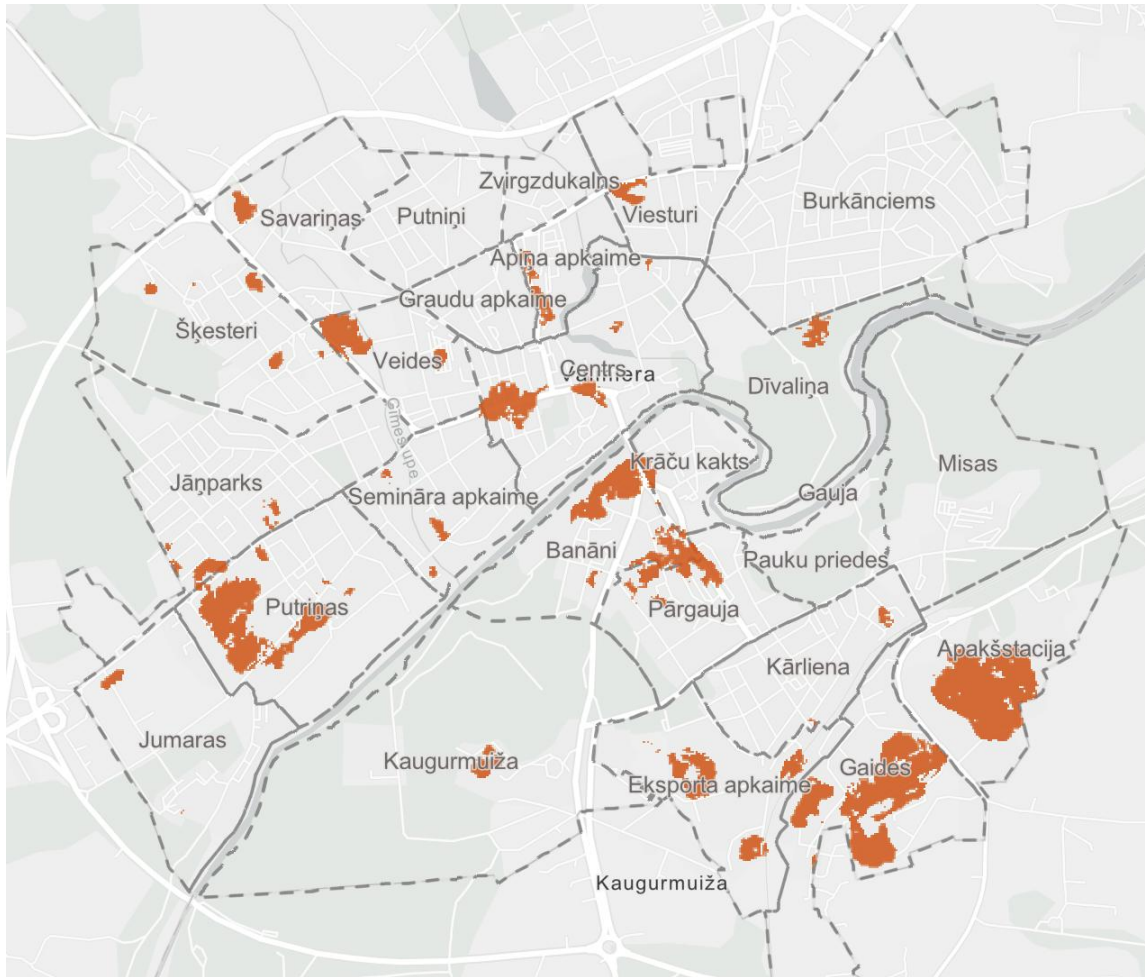

Dabā balstīti risinājumi pielāgošanās plānošanā: karstumsala un lietus uzplūdi

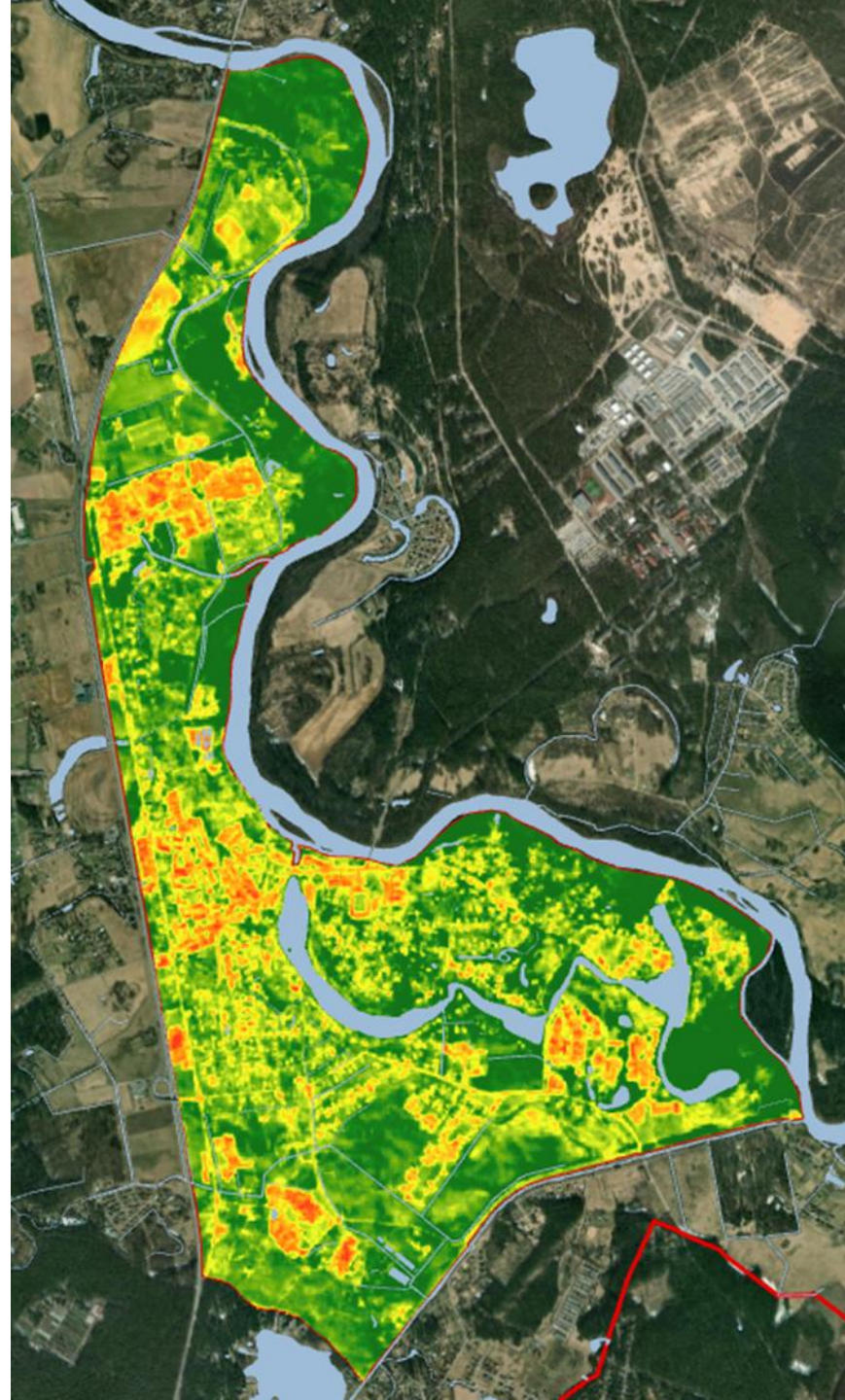
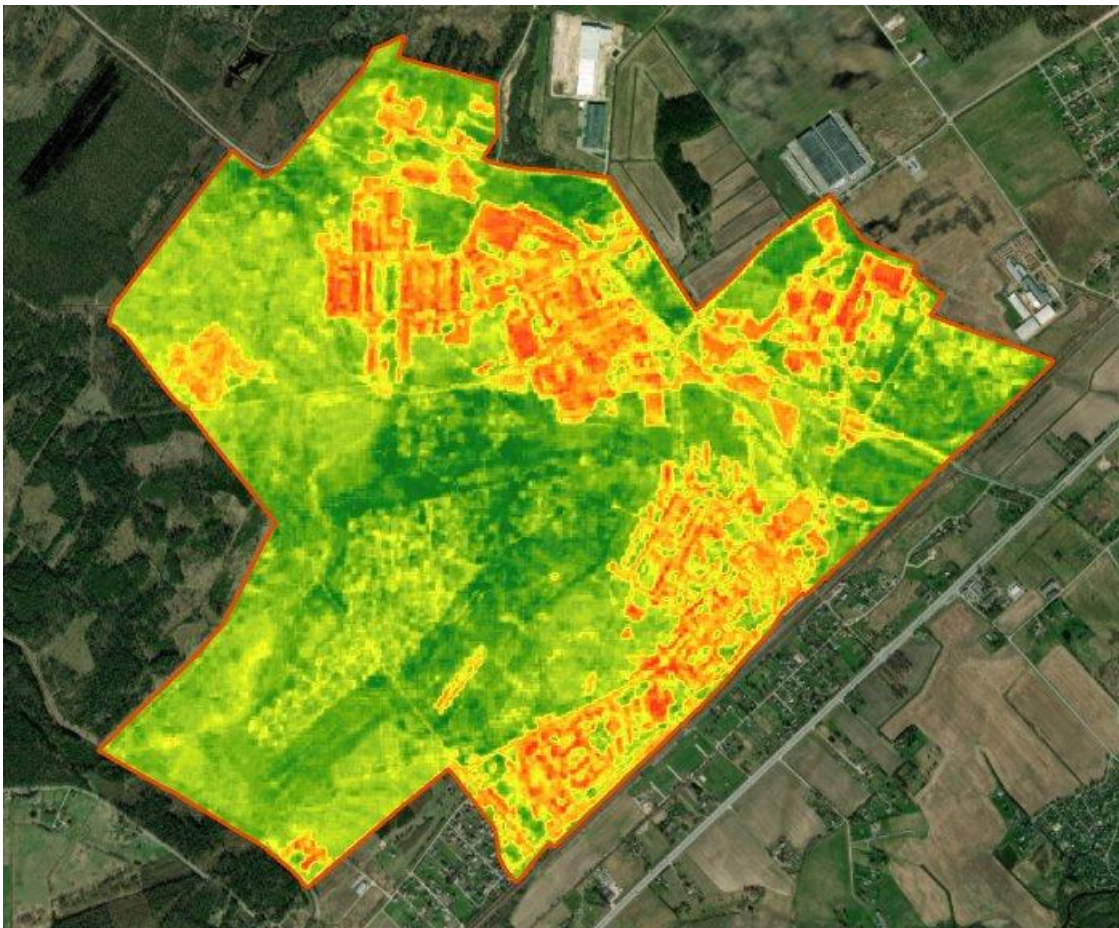
Problēmviētu prioritizācija

telpiskā prioritizācija palīdz redzēt, kur risinājumi dos vislielāko ieguvumu ierobežotu resursu apstākļos

Brīvpieejas tālzpētes dati

<https://browser.dataspace.copernicus.eu/>

Secinājumi – telpiskā domāšana kā noturības pamats

- ekosistēma;
- noturība;
- ilgtspēja

Pastāvīgā krīze prasa telpisku un sistēmisku skatījumu.

Dabas kapitāls ir drošības infrastruktūra, nevis “zaļā dekorācija.”

Telpiska datu analīze palīdz pāriet no reaģēšanas uz **proaktīvu pārvaldību**.

